

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Českém Krumlově rozhodl samosoudcem JUDr. Ondřejem Církem v hlavním líčení konaném dne 31.5.2010 v Českém Krumlově

takto:

Obžalovaný

[Jméno obžalovaného],

nar. [Datum narození obžalovaného], neznámého zaměstnání, trvale bytem [Adresa obžalovaného], t.č. neznámého pobytu, stíhán jako uprchlý,

j e v i n e n , ž e

v době od 1.1.2009 do 16.2.2010 neplnil vůbec svou zákonnou vyživovací povinnost k nezletilým dětem [Anonymizováno], nar. [datum] a [Anonymizováno], nar. [datum], které žijí v Českém Krumlově, [adresa] u své matky [jméno FO], nar. 1979, a to přesto, že konkrétní výše vyživovací povinnosti mu byla určena rozsudkem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne [datum] sp.zn. [spisová značka] měsíčními částkami ve výši 1.800,- Kč na syna [jméno FO] a 1.500,- Kč na dceru [jméno FO], splatnými vždy předem do každého pátého dne v kalendářním měsíci k rukám matky; za shora uvedené období mu tak na výživném dětí vznikl dluh ve výši 46.200,- Kč; plnění vyživovací povinnosti se obžalovaný ve shora uvedeném období záměrně vyhýbal, neboť nevyhledal žádné oficiální zaměstnání, v březnu 2009 ukončil evidenci na úřadu práce, bez jakéhokoli ohlášení změnil místo svého pobytu a po celou dobu se zdržuje na neznámém místě; matka [jméno FO] [Anonymizováno] byla s nezletilými dětmi od července 2009 vedena jako osoba v hmotné nouzi a s ohledem na své nízké příjmy byla [právnícká osoba] v Českém Krumlově formou sociálních dávek doplácena do hranice životního minima,

t e d y ž e

úmyslně se vyhýbal plnění své zákonné povinnosti vyživovat jiného po dobu delší než čtyři měsíce a tímto činem vydal oprávněnou osobu nebezpečí nouze,

č í m ž s p á c h a l

přečin zanedbání povinné výživy podle § 196 odst. 2, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku

a o d s u z u j e s e z a t o

podle § 196 odst. 3 trestního zákoníku k **trestu odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku.**

Podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon tohoto trestu **podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 30 (třiceti) měsíců.**

Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá, aby v průběhu zkušební doby podle svých sil uhradil dlužné výživné, a to za současného řádného hrazení výživného běžného.

Odůvodnění:

1. Na základě provedeného dokazování bylo zjištěno, že [jméno obžalovaného] v době od 1.1.2009 do 16.2.2010 neplnil vůbec svou zákonnou vyživovací povinnost k nezletilým dětem [Anonymizováno] a [Anonymizováno], které byly svěřeny do péče matky [jméno FO]. Konkrétní výše vyživovací povinnosti byla obžalovanému určena rozsudkem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne [datum] sp.zn. [spisová značka] měsíčními částkami ve výši 1.800,- Kč na syna a 1.500,- Kč na dceru. Za shora uvedené období mu tak na výživném dětí vznikl dluh ve výši 46.200,- Kč. Plnění vyživovací povinnosti se obžalovaný záměrně vyhýbal, neboť nevyhledal žádné oficiální zaměstnání, v březnu 2009 ukončil evidenci na úřadu práce a bez jakéhokoli ohlášení změny místa bydliště se až dosud zdržuje na neznámém místě. [jméno FO] byla spolu s nezletilými dětmi od července 2009 vedena jako osoba v hmotné nouzi a formou sociálních dávek doplácena do hranice životního minima.
2. [jméno obžalovaného] se k věci nevyjádřil, neboť je stíhán jako uprchlý.
3. Z výpovědi svědkyně [jméno FO] bylo zjištěno, že do konce roku 2008 si obžalovaný vyživovací povinnost plnil. Ke změně došlo od ledna 2009, kdy výživné přestal platit úplně a do současné doby již nezaplatil ani jedinou korunu. Důvodem bylo zřejmě to, že si našla novou známost. Obžalovaný prohlásil, že o děti by se měl starat její přítel. Naposledy s obžalovaným hovořila v březnu až dubnu 2009. To jí sdělil, že pojede někam pryč, ale neupřesnil kam. Během následujícího měsíce zjistila, že skutečně odjel, od známých se doslechla, že snad do Kanady nebo Anglie. Od té doby se jí neozval, pouze jednou nechal vzkázat, že dětem pošle nějaké peníze, což se ale nestalo. To že bude odjíždět obžalovaný oznámil i synovi při jejich náhodném setkání na jaře 2009. Výživné neplatil už předtím, než odjel do ciziny. Na počátku roku 2009 jej několikrát o placení výživného žádala, on s ní však nechtěl mluvit. Ona sama byla v roce 2009 až 2010 bez zaměstnání, vedena na úřadu práce. Jejím jediným příjmem jsou sociální dávky a dávky státní sociální podpory, které celkem činí 14.000,- Kč měsíčně. Jiné příjmy nemá, je zcela nemajetná. Bydlí sama se svými dvěma dětmi v pronajatém bytě v Českém Krumlově na [Anonymizováno]. Za bydlení měsíčně platí částku 10.500,- Kč. Jiné pravidelné výdaje, než na stravu, ošacení a školní docházku dětí nemá. Má ještě úvěr od [právníká osoba] ve výši asi 100.000,- Kč, který však nesplácí, protože na to nemá. Úvěr si brala na zařízení bytu. Po zaplacení nájmu jí na zajištění chodu rodiny zbývá cca 4.000,- Kč měsíčně. S tím vychází problematicky, musejí jí pomáhat její rodiče. Ti jí měsíčně přispívají částkou zhruba 3.000,- Kč, někdy je to i více. Bez jejich pomoci by se musela ještě uskromnit na jídle. Za to běžně utratí cca 2.000,- Kč až 2.500,-

Kč měsíčně. Syn chodí do 4. třídy ZŠ [Anonymizováno][Anonymizováno][adresa], každý den dojíždí autobusem, což musí platit. Dcera chodí do 2. třídy ZŠ [adresa]. Děti jsou zdravé, nemají žádné zvýšené potřeby. Neplacením výživného u nich nedošlo k žádným trvale nepříznivým následkům. Pokud by nedostávala pomoc od rodičů a od státu, pak by se děti dostaly do nebezpečí nouze.

4. Z výpovědi svědka [jméno FO] (otce svědkyně [jméno FO]) bylo zjištěno, že ví o tom, že obžalovaný neplatí výživné na děti. Spolu s manželkou své dceři finančně pomáhá, neboť dcera není schopna po finanční stránce sama zvládnout péči o obě děti. Pokud je o to požádá, tak jí finančně přispívá, aby děti měly na obědy, na cestu do školy a podobně. Takto jí měsíčně pomohou částkou 2.000,- Kč až 3.000,- Kč. Výši dávek, které dcera pobírá, nezná. Ví o tom, že za nájem platí asi 10.000,- Kč měsíčně. Dcera je nezaměstnaná, vedena na úřadu práce. Pracovala asi jen měsíc brigádně v Tesco, kam byla odeslána z úřadu práce na rekvalifikaci. Pak ale měla úraz a od té doby nepracuje.
5. Z rodných listů č.l. 28-29 bylo zjištěno, že otcem nezletilých [Anonymizováno] a [Anonymizováno] je [jméno obžalovaného], matkou svědkyně [jméno FO]. Rozsudkem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne [datum] sp.zn. [spisová značka] byla výchova a výživa dětí upravena tak, že obě byly svěřeny do výchovy matky a obžalovanému bylo jako otcí uloženo do každého pátého dne v kalendářním měsíci předem hradit na syna [jméno FO] výživné ve výši 1.800,- Kč a na dceru [jméno FO] ve výši 1.500,- Kč. Ze zprávy vedoucí opatrovníckého oddělení zdejšího soudu č.l. 31 se podává, že od té doby nedošlo ke změně výše vyživovací povinnosti. Ze strany žádného z rodičů nebyl podán návrh na zvýšení či snížení výživného. Podle zpráv Úřadu práce v Českém Krumlově není [jméno obžalovaného] v současné době veden jako uchazeč o zaměstnání. Naposledy byl evidován od 21.10.2008 do 8.3.2009 s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (první tři měsíce ve výši 6.119,- Kč a další tři měsíce ve výši 5.507,- Kč). Evidence byla ukončena nástupem do zaměstnání k jakési stavební firmě, jejíž název však obžalovaný neuvedl. Svědkyně [jméno FO] je vedena jako uchazeč o zaměstnání od 1.6.2009 bez nároku na podporu v nezaměstnanosti. V žádosti o dávky státní sociální podpory se posuzuje jako osamělý rodič se dvěma nezletilými dětmi. V průběhu roku 2009 pobírala sociální příplatek ve výši 2.627,- Kč, od listopadu 2009 pak příspěvek na bydlení ve výši 1.116,- Kč, dále po celou dobu přídavky na děti ve výši 610,- Kč, resp. později 660,- Kč měsíčně. Ze zprávy MÚ [adresa] č.l. 44-46 a 90 se podává, že obžalovaný není a nebyl příjemcem žádných dávek pomoci v hmotné nouzi. Naopak matka dětí – svědkyně [jméno FO] pobírá sociální dávky od června 2009. Po celou dobu je jí vyplácena řádná dávka příspěvku na živobytí v částce cca 3.000,- Kč měsíčně a od měsíce října 2009 dávka určená k úhradě nákladů na bydlení ve výši cca 7.000,- Kč měsíčně. Na č.l. 61-68, 83 jsou založeny zprávy PČR týkající se pátrání po pobytu obžalovaného. Vyplývá z nich, že celostátní pátrání bylo vyhlášeno již v měsíci srpnu 2009. Pobyt obžalovaného se přesto nepodařilo zjistit. Podle neověřených informací by se měl zdržovat v zahraničí, pravděpodobně v Anglii.
6. Soud zhodnotil provedené důkazy jednotlivě a zároveň v jejich logickém souhrnu. Dospěl přitom k závěru, že se obžalovaný dopustil trestné činnosti tak, jak je uvedeno shora ve výroku tohoto rozsudku. Skutečnost, že výživné na obě nezletilé děti nehradil, vyplývá z výpovědi svědkyně [jméno FO]. Rovněž tak je zřejmé, že v době od poloviny roku 2009 byl stát nucen prostřednictvím Městského úřadu a Úřadu práce v Českém Krumlově vyplácet do rodiny poškozených dětí sociální dávky (dávky pomoci v hmotné nouzi) a dávky státní sociální podpory. V důsledku nízkých, resp. téměř nulových příjmů matky se děti ocitly v nebezpečí hmotné nouze. Soud nemá pochybnosti o tom, že v silách obžalovaného bylo a je vyživovací povinnost na děti plnit. Z jeho strany se nejedná o objektivní neschopnost řádně a pravidelně platit výživné. V počátku stíhaného období sice byl veden jako uchazeč o zaměstnání na úřadu práce, avšak pobíral ne zcela zanedbatelnou podporu v nezaměstnanosti. Především však na počátku března 2009 sám evidenci ukončil a nastoupil do zaměstnání (nového zaměstnavatele na úřadu práce

neuevdl). Krátce poté opustil území České republiky, aniž by jakkoli zajistil hrazení výživného na své děti, aniž by vůbec matku dětí o této skutečnosti dostatečně předem informoval. Z výpovědi svědkyně [jméno FO] se podává, že v předchozím období do konce roku 2008 obžalovaný výživné platil řádně (přestože i tehdy byl po určitý čas veden na úřadu práce). S platbami výživného přestal až ve chvíli, kdy ona si našla přítele, což se obžalovanému nelíbilo. Ten pak poukazoval na skutečnost, že za takové situace by se měl o děti starat nový přítel matky. Je samozřejmé, že tuto argumentaci nelze akceptovat. Otcem nezletilých dětí je [jméno obžalovaného] a on je tak povinen výživu dětí zajišťovat. Obžalovaný neplatil výživné v době, kdy ještě pobýval na území okresu Český Krumlov, stejně tak i v době následující, kdy odcestoval do ciziny. Je naprosto zřejmé, že vyživovací povinnost přestal plnit o své vůli, záměrně a úmyslně. Výši výživného na obě děti, jak byla určena opatrovnickým rozhodnutím, lze považovat za přiměřenou i pro účely tohoto řízení trestního. V té souvislosti je třeba zohlednit věk dětí, jejich relativně vysoké a s každým rokem rostoucí potřeby, příjmové a majetkové poměry na straně matky, obecné výdělkové možnosti obžalovaného. Obžalovaný [jméno FO] nebyl během celého stíhaného období příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi. Je zcela zřejmé, že prostředky na uspokojení svých osobních potřeb si opatřit dokáže, ovšem zároveň nedbá o plnění své zákonné vyživovací povinnosti k dětem.

7. Po právní stránce vykazuje jednání obžalovaného znaky skutkové podstaty přečinu zanedbání povinné výživy podle § 196 odst. 2, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, neboť se úmyslně vyhýbal plnění své zákonné povinnosti vyživovat jiného a tímto činem vydal oprávněné osoby nebezpečí nouze. Fakticky zjištěná doba neplnění vyživovací povinnosti podstatně přesahuje minimální zákonem vyžadovanou hranici čtyř měsíců. V daném případě došlo k naplnění kvalifikované skutkové podstaty přečinu podle odstavce 2, odstavce 3 písm. a) trestního zákoníku, neboť obžalovaný nejenže vyživovací povinnost neplnil, ale plnění této povinnosti se záměrně vyhýbal a navíc vydal oprávněné osoby (nezletilé děti) nebezpečí nouze. Obžalovaný si byl samozřejmě dobře vědom povinnosti platit výživné na své děti, přesto na počátku března 2009 ukončil evidenci na úřadu práce, nastoupil do jakéhosi zaměstnání, avšak zaměstnavatele na úřadu práce neidentifikoval. S matkou dětí i s dětmi samotnými přerušil kontakt, odcestoval do ciziny, kde se do současné doby zdržuje. Díky tomuto svému přístupu, dlouhodobému pobytu na neznámém místě se účinně vyhýbá plnění vyživovací povinnosti. Mimo jiné znemožňuje matce, aby se dlužného či běžného výživného domohla například cestou výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Neplacením výživného obžalovaný vystavil nezletilé děti nebezpečí hmotné nouze, která byla odvrácena pouze díky intervenci státu a za pomoci rodičů matky. Právě vzhledem k tomu, že příjmová a sociální situace v rodině dětí byla velmi špatná, byly od června 2009 do rodiny svědkyně [jméno FO] vypláceny dávky pomoci v hmotné nouze, kterými byla rodina dorovnáována do hranice životního minima. Zároveň musela být vyplácena i dávka určená na úhradu nákladů spojených s bydlením. Po celé stíhané období pobírala svědkyně [jméno FO] též dávky státní sociální podpory. Z její výpovědi je zřejmé, že bez pomoci státu a rodičů by nebyla schopna po finanční stránce péči o děti zajistit, a to ani jejich základní potřeby. Z výpovědi svědků [jméno FO] a [jméno FO] vyplývá, že rodiče takto každý měsíc [jméno FO] přispívali částkou cca 3.000,- Kč. Jestliže celkové příjmy ze sociálních dávek a dávek státní sociální podpory činí u matky cca 14.000,- Kč a jestliže pouze za bydlení měsíčně vydá částku cca 10.500,- Kč, pak je zřejmé, že se zbývající částkou necelých 4.000,- Kč měsíčně nemůže plně a řádně zajistit chod domácnosti, péči o sebe a zároveň i o své dvě nezletilé děti. Nedobrou sociální situaci v rodině dostatečně dobře dokládá samo o sobě vyplácení dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek státní sociální podpory. Pro naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty podle § 196 odst. 3 písm. a) trestního zákona není nezbytně nutné, aby se oprávněné osoby do hmotné nouze fakticky dostaly. Plně postačuje, že jednáním pachatele jsou vystaveny nebezpečí vzniku takové situace a to v řešeném případě bezpochyby splněno je.

8. Vzhledem k délce doby neplnění vyživovací povinnosti (přičemž výživné nebylo placeno vůbec, ani částečně) a vzhledem k nedobré sociální situaci v rodině dětí, které tak byly prakticky vystaveny nebezpečí hmotné nouze, je třeba řešené jednání obžalovaného [jméno obžalovaného] posoudit jako společensky velmi škodlivé. Z tohoto jednání musejí být proti obžalovanému vyvozeny trestněprávní důsledky. Uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu nepostačuje (§ 12 odst. 2 trestního zákoníku). Obžalovaný se trestné činnosti dopustil ve formě úmyslu přímého podle § 15 písm. a) trestního zákoníku, neboť způsobem v zákoně popsáním chtěl porušit chráněný zájem a také tak ve skutečnosti učinil. Obžalovaný si byl dobře vědom své vyživovací povinnosti k dětem a tuto z vlastní vůle úmyslně neplnil. Zároveň věděl i o té skutečnosti, že matka není zaměstnána, má pouze minimální příjmy vyplývající ze sociálních dávek. Byl tedy srozuměn s tím, že stanovená částka výživného 3.300,- Kč měsíčně na obě děti bude v rodinném rozpočtu matce výrazně chybět a že díky tomu se sociální situace dětí podstatně zhorší. Doba páchání trestné činnosti je na počátku omezena datem 1.1.2009, neboť podle výpovědi svědkyně [jméno FO] do konce roku 2008 si obžalovaný vyživovací povinnost plnil řádně. Na druhé straně je pak skutek omezen dnem 16.2.2010, kdy bylo v řízení proti uprchlému obhájci doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání. Tím došlo k ukončení trvajících trestného činu.
9. Při úvaze o druhu a výši trestu vycházel soud z ustanovení § 37 až 39 trestního zákoníku. V té souvislosti hodnotil povahu a závažnost spáchaného trestného činu, osobní, rodinné, majtkové a jiné poměry obžalovaného. Přihlédnuto bylo k jeho dosavadnímu způsobu života, k možnostem jeho nápravy, jakož i k chování po spáchání činu. Konkrétní závažnost činu je zde zvyšována delší dobou neplacení výživného, na druhé straně snižována osobou pachatele, neboť obžalovaný dosud vedl zcela bezúhonný život. Zohlednit bylo třeba i tu skutečnost, že k pozitivní změně v chování obžalovaného nedošlo ani po zahájení trestního stíhání. Obžalovaný výživné na své děti dále neplatí.
10. K osobě obžalovaného bylo zjištěno, že dosud vedl řádný život, v opisu rejstříku trestů nemá žádný záznam. Podle zprávy MÚ [adresa] nebyl v místě bydliště řešen ani pro přestupky. K příjmům, současnému zaměstnání, pobytu, majtkovým poměrům nic bližšího zjištěno nebylo. Obžalovaný je stíhán jako uprchlý, jeho pobyt není znám. Podle výpovědi svědkyně [jméno FO] by neměl mít žádnou další vyživovací povinnost.
11. Při stanovení druhu a výměry trestu přihlížel soud kromě shora uvedených skutečností též k existenci polehčujících a přitěžujících okolností. Obžalovanému polehčovalo, že před spácháním trestného činu vedl řádný život (§ 41 písm. o/ trestního zákoníku). Na druhé straně mu přitěžovalo, že trestný čin páchal vůči více nezletilým dětem a po delší dobu (§ 42 písm. m/ trestního zákoníku).
12. Podle § 196 odst. 3 trestního zákoníku byl obžalovaný ohrožen trestem odnětí svobody od jednoho roku do pěti let. Při zohlednění všech shora popsanych skutečností, osoby obžalovaného, okolností činu, přitěžujících i polehčujících okolností považuje soud za dostatečný trest odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, tedy v trvání jednoho roku. Přihlédnuto bylo zejména k dosavadní naprosté bezúhonnosti obžalovaného. Jestliže dosud nebyl nikdy soudně trestán a jestliže je nyní odsuzován pro přečin zanedbání povinné výživy, pak by pro dosažení účelu trestu měl být i roční trest odnětí svobody postačující. Znovu s poukazem na předchozí řádný život obžalovaného lze bez pochybností dospět k závěru, že účelu trestu může být ještě dosaženo i bez jeho přímého výkonu (§ 81 odst. 1 trestního zákoníku). Výkon trestu proto byl obžalovanému podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců. Při určení délky zkušební doby hodnotil soud podobné skutečnosti, jak byly rozebrány shora v souvislosti s úvahami o výměře trestu. O něco delší zkušební doba, blíže polovině zákonného rozpětí dle § 82 odst. 1 trestního zákona, je odůvodněna jednak dalším obdobím neplnění vyživovací povinnosti a jednak i tím, že v tomto neplnění obžalovaný (je stále neznámého pobytu, stíháný jako uprchlý) pokračuje i po zahájení trestní stíhání až do současné doby.

13. Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku bylo obžalovanému uloženo, aby v průběhu zkušební doby podle svých sil uhradil dlužné výživné, a to za současného řádného hrazení výživného běžného. Jestliže obžalovaný povede během zkušební doby řádný život, nedopustí se další trestné činnosti či relevantních přestupků a pokud splní i povinnost maximálně podle svých sil uhradit dlužné výživné a řádně platit výživné běžné, pak bude moci být rozhodnuto, že se osvědčil. V opačném případě, pokud by kteroukoli z těchto svých povinností porušil, by soud rozhodl, a to případně již během zkušební doby, že se trest odnětí svobody v trvání jednoho roku vykoná jako nepodmíněný.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání a to ve lhůtě 8 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozsudku, když odvolání se podává ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím soudu podepsaného, a to ve trojím vyhotovení. Státní zástupce může rozsudek napadnout pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozsudku, a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného.

Obžalovaný může rozsudek napadnout odvoláním, pokud jde o výrok, který se ho přímo dotýká, v jeho prospěch tak mohou učinit rovněž příbuzní v pokolení přímém, sourozenci, osvojenec, osvojitel, manžel či druh. Ve prospěch mladistvého obžalovaného může odvolání podat samostatně i orgán pověřený péčí o mládež. Poškozený, který se připojil k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody, může rozsudek napadat pokud jde o výrok o náhradě škody. Osoby oprávněné rozsudek napadat pro nesprávnost některého jeho výroku jej mohou napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro vady řízení, které předcházelo vyhlášení rozsudku, jestliže tyto vady byly způsobily přivodit, že některý z výroku rozsudku je nesprávný, nebo že chybí. Odvolání musí být ve shora uvedené lhůtě odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocih je rozsudek napadán, jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy.

Odvolání nemůže podat ten, kdo se jej vzdal.

Český Krumlov 31. května 2010

JUDr. Ondřej Círek
samosoudce